

Ontwenning van antidepressiva: een systematische review en meta-analyse

K. Gerritse

Waarom dit onderzoek?

Ontwenningssverschijnselen bij het stoppen met antidepressiva zijn een groeiende zorg binnen de klinische praktijk. Een nauwkeurige schatting van de incidentie ervan ontbreekt.

Onderzoeksvraag

Wat is de incidentie van ontwenningssverschijnselen bij patiënten die stoppen met antidepressiva vergeleken met patiënten die stoppen met placebo?

Hoe werd dit onderzocht?

De onderzoekers voerden een systematische review uit en includeerden gerandomiseerde gecontroleerde trials, andere gecontroleerde studies en observationele studies naar ontwenningssymptomen van antidepressiva versus placebo.¹ De data werden samengevoegd in een *random-effects* meta-analyse om de incidentie van ontwenningssverschijnselen te berekenen.

Belangrijkste resultaten

Uit 6095 geselecteerde artikelen werden 79 studies geselecteerd, met in totaal 21.002 patiënten (72% vrouwen, 28% mannen, gemiddelde leeftijd 45 jaar). Van de patiënten stopten 16.532 (79%) met een antidepressivum en 4470 (21%) met een placebo. De incidentie van ten minste één ontwenningssymptoom na het stoppen met een antidepressivum was 31% (95%-betrouwbaarheidsinterval (95%-BI): 0,27-0,35) en na het stoppen met placebo 17% (95%-BI: 0,14-0,21). Ernstige ontwenningssverschijnselen kwamen voor bij 2,8% (95%-BI: 0,014-0,057) van de patiënten na staken van een antidepressivum, tegenover 0,6% (95%-BI: 0,002-0,013) na het stoppen van placebo. Venlafaxine,

imipramine en escitalopram hingen samen met een hogere incidentie van ontwenningssverschijnselen en venlafaxine, imipramine en paroxetine met ernstigere symptomen. De incidentie en ernst waren bij sertraline en fluoxetine juist relatief lager. Echter, de heterogeniteit van de methodes en uitkomsten in de geïncludeerde studies was groot.

Hoe zal dit onderzoek ons vak veranderen?

Deze systematische review en meta-analyse ondersteunen de klinische observatie dat ontwenningssverschijnselen na het staken van antidepressiva veel vóórkomen. De relevantie hiervan is niet te onderschatten: één op de drie patiënten krijgt ontwenningssverschijnselen na het staken van antidepressiva die (na het controleren voor niet-specifieke factoren) bij ongeveer één op de zes à zeven (15%) toe te schrijven zijn aan het middel zelf. Het feit dat slechts 3% ernstige ontwenningssverschijnselen ervaart, nuanceert eerdere alarmistische nieuwsberichten, maar moet gezien het grote aantal gebruikers uiterst serieus genomen worden.

LITERATUUR

- Henssler J, Schmidt Y, Schmidt U, e.a. Incidence of antidepressant discontinuation symptoms: a systematic review and meta-analysis. *Lancet Psychiatry* 2024; 11: 526-35.

AUTEUR

Karl Gerritse

E-mail: k.gerritse@amsterdamumc.nl



Deze rubriek komt tot stand in samenwerking met De Jonge Psychiater (www.dejongepsychiater.nl).